

FLUGOR FÖR FJÄLLFISKE

Många drömmer om att bege sig norrut för att fiska efter harr och öring i orörda vatten. Helst ska fisken dessutom vaka och stiga till en utlagd torrfluga. Men vad har vi då för chanser att lyckas med torrflugefisket i nya, okända vatten?

TEXT & FOTO: JOHAN KLINGBERG

En vacker öring som just tagit en kläckare återbördas till sitt rätta element.

Fiskens vaktstads styrs i första hand av de insekter som förekommer på och i vattenytan. Det är främst två insekter vi flugfiskare förknippar med vakande fisk, nämligen natt- och dagsländor. Lite förenklat kan man säga att dagsländorna dominerar säsongens första hälft varefter nattsländorna tar över efter hand.

Men det är inte enbart de vanliga »sländorna« som påverkar vad fisken äter. Även mygg och knottlarver är viktiga födoämnen som ofta förbises. Kläckande eller vingade mygg står ofta högt på fiskens meny. När fisken väl har börjat äta dessa insekter blir den ofta otroligt selektiv och har du ingen bra imitation kan fisket bli mycket svårt. Även landinsekter som myror eller steklar kan under vissa tider påverka vårt fiske.

Beroende på tid, vatten och väder kan fisken alltså präglas av en rad olika insekter. Men att fylla asken med enskilda imitationer av var och en av dessa skulle bli ganska komplicerat. Därför är det lämpligt att ta med sig en handfull flugor som kan imitera lite av varje. Flugor som helt enkelt är vad Gunnar Johnsson en gång kallade »allmäninsektslika«. Flugorna som presenteras i den här artikeln är ett försök att med endast några få mönster försöka imitera så många insekter som möjligt.

Tänk på att det aldrig är den enskilda flugan som gör att fisken

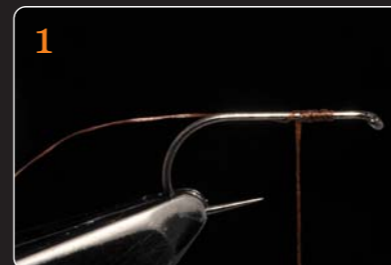
F-Fly är ingen detaljrik imitation, den saknar både stjärt och ben, men trots bristen på detaljer fungerar den fantastiskt bra även som en liten dagsländeimitation.

appar. Lika viktig är sättet som den presenteras. Därför gäller det att noggrant ta sig tid att studera och se efter vilka insekter som fisken tar på vattenytan. Äter den nykläckta, fridriftande dagsländor måste vår egen imitation också presenteras som en fridriftande dagslände. Tar den äggläggande nattsländehonor måste flugan kunna presenteras som en äggläggerska.

De fyra flugor som jag har valt ut finns självklart i min egen flugask. Jag använder dem både vid eget fiske och när jag guidar. De är dessutom designade av erkänt duktiga flugfiskare som var och en har många års erfarenhet av fiske i olika vatten.

F-FLY. Runt om i världen utvecklas lokala favoritflugor, ofta associerade till ett särskilt vatten eller område. Marjan Fratnic utvecklade sin fantastiska F-Fly i Slovenien. Flugan är i sig mycket enkelt

F-FLY Krok: 14-22 • Tråd: Vanlig 8/0 bindtråd • Kropp: Bindtråd • Vinge: CDC, naturgrå

Fäst bindtråden mitt på krokskaftet. Ett tips är att först vaxa tråden med "hårdvax" för att få till en starkare och jämnare trådkropp.

Håll trådändan spänd ut från krokskaftet och linda sedan bindtråden över densamma. På så vis är det enkelt att få till en helt jämnt lindad trådkropp.

Klipp av trådändan längst bak vid krokböjen och fortsätt därefter att linda tråden till en jämn och spolformad flugkropp.

Välj ut två stycken likvärdiga naturgrå cdc-fjädrar.

Fäst de två fjädrarna med respektive framsida uppåt med några löst lindade trådvarv. Reglera vinglängden genom att dra i fjädrarnas rotändar.

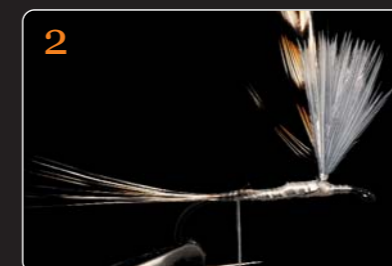

Fäst fjädrarna ordentligt och klipp sedan av de överblivna rotändarna. Linda ett huvud och avsluta med en stark knut. För att vingen ska hålla ordentligt lackas även huvudet.

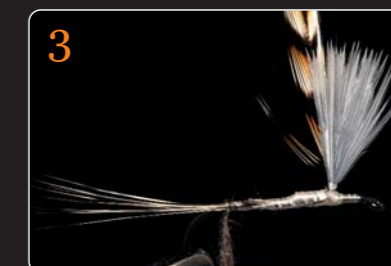
A.K. BEST DAGSLÄNDA Krok: 10-16 • Tråd: "Powersilk" eller vanlig 8/0 bindtråd • Stjärt: Tupphackel Kropp: Kanin • Vinge: Turkey- eller Goose "flats" • Hackel: Tupphackel

Fäst vingen några millimeter bakom krokögat så att den står rakt upp. Fäst därefter hacklet med framsidan riktad mot dig, på samma plats som vingen.

Dra loss en bunt hackelfibrer och fäst dem som en stjärt längst bak vid krokböjen.

Dubba bindtråden till en jämn »dubbingspole«.

Linda dubbingen till en jämn taperad kropp över hela krokskaftet, både bakom och framför vingen. När all dubbing är pålindad ska tråden hänga under vingen.

Linda några trådvarv runt vingens bas, tätt mot kroppen. Linda sedan hacklet 3-4 varv runt vingen. Fäst hacklet genom att linda bindtråden över hackelspetsen runt vingbasen.

Klipp bort den överblivna hackelspetsen och linda fram bindtråden till krokögat. Linda ett litet huvud och avsluta med en stark knut.

4 flugor för fjällfiske

konstruerad och består enbart av en tunn cdc-vinge och en kropp av bindtråd. Oftast är det enkla flugmönster som till slut utvecklas till riktiga klassiker. F-Fly är inget undantag och idag hör den till kontinentens mest populära torrflugor. Den tunna kroppen och den platta vingen gör att flugan ligger extremt lågt i vattenytan, vilket stundtals verkar attrahera fisken väldigt mycket.

Genom att binda flugan i varierande storlekar kan den imitera lite av varje som finns på vattenytan. Det ursprungliga mönstret binds med en kropp av svart eller brun bindtråd och en naturgrå cdc-vinge. Originalen kan användas för att imitera såväl myror som mygg eller knott. Just knott och mygg kan som tidigare nämnts prägla fiskens födoval mycket starkt under vissa perioder och är vi då inte beväpnade med en bra imitation kan vi gå bet. Med några original F-Fly i storlek 14-18 täcker du de flesta situationer.

När ämnet »dagsländor« diskuteras nämns som regel de större arterna, men faktum är att de mindre arterna är betydligt talrikare. F-Fly är ingen detaljrik imitation, den saknar både stjärt och ben, men trots bristen på detaljer fungerar den fantastiskt bra även som en liten dagsländeimitation. Fisken är sällan särskilt nogräknad, utan nöjer sig ofta om flugan bara har rätt färg och storlek. Bind därför upp några olika F-Fly i storlek 16-20, gärna med olive, rödbrun eller ljusbeige kropp och en naturgrå vinge.

Det finns en missuppfattning som säger att cdc-flugor, som exempelvis F-Fly, inte får impregneras.

Anledningen beror på att fjädern då skulle mista sin unika struktur och därför flyta sämre. Min egen erfarenhet är den rakt motsatta, jag fettar alltid in mina cdc-flugor med flytgel innan fisket.

A.K. BEST PARACHUTE DAGSLÄNDA. Inne i Mike Clarks lilla butik strax utanför Denver i Colorado stod min fiskekamrat Ulf och jag ivrigt plockandes bland torrflugorna. De låg smakfullt sorterade i olika fack och på de handskrivna lapparna kunde man läsa vad de var tänkta att imitera. De flesta sländnamnen var okända för oss, men visst fanns där några bekanta namn som Olives eller Pale Morning Dun. En flugtyp som jag särskilt fattade tycke för var bunden med en kort »bunchvinge« och ett styvt fallskärmshackel. Mike berättade stolt att just dessa flugor var bundna av den professionella flugbindaren A.K. Best. Jag plockade ut ett halvdussin »Best-flugor« för att ta med hem som förebild och inspiration.

Anledningen till att just A.K. Best dagsländeimitation blivit många flugfiskares favorit har flera förklaringar. Dels är den en bra imitation av de stora och mellanstora dagsländorna i allmän-

het. Dessutom är den bunden med en förhållandevis låg och stabil vinge som aldrig går sönder eller riskerar att tvinna tafsens när du kastar.

Vingen binds av ihoprullade bröstfjäderfibrer från antingen gås eller kalkon. Enklast tillverkar man den genom att klippa av en centimeterbred remsa fjäderfibrer alldeles intill fjäderns mittstam. Rulla sedan ihop fjäderfibrema till en liten rulle så att fiberspetsarna hamnar helt jämnt. När vi efter besöket i Colorado skulle binda dessa flugor här hemma var det svårt att få tag i rätt vingmaterial. I boken »A.K.'s FLY BOX« kallar Best fjädern som används till vingen för »turkey T-base feather«. Idag finns fjädern att köpa antingen på nätet eller i väl sorterade sportfiskebutiker som »Goose- eller Turkey flats« eller »Goose Coquille«.

Trots att det finns ett stort antal mellanstora dagsländor finns det ingen anledning att bära med sig enskilda imitationer av alla. Ofta klarar man sig med en grå, en rödbrun och en olive, bundna på några olika krokstorlekar från 10-16. Min personliga favorit kallar A.K. Best för Adams och den är bunden med en gråblå kropp, ett hackel i färgen »variant« och en vit vinge.

CDC & ELK. Det är snart tjugoo år sedan den holländske flugfiskaren Hans Weilenmann band sin första CDC & Elk. Men trots många år på nacken är det först under senare år som flugan har fått sitt verkliga erkännande här i Sverige. Som namnet antyder är denna nattsländeimitation bunden med två material, hår från nordamerikansk Elk och cdc. De flesta nordiska flugbindare

använder dock rådjurshår istället och det har visat sig fungera precis lika bra.

Flugan är till utseendet en mycket trovärdig imitation av flera vanligt förekommande nattsländor. Det styva håret gör dessutom att flugan både kan fridriftas och presenteras genom den mer aktiva hasartekniken. Den senare tekniken syftar till att imitera en äggläggande nattsländehona. Genom att sätta linan och flugan i rörelse kan man med rätt handlag få flugan att studsas upp och ner mot vattenytan i vertikalled. Hasartekniken går även att utföra så att flugan rör sig i sidled strax ovanför vattenytan, men tekniken som då används är betydligt svårare och kräver mycket övning.

Jag använder CDC & Elk i kombination med hasartekniken där vattenytan är orolig, gärna bruten av uppstickande stenar varvade med blanka, mörka fläckar. Men ibland är det bättre att presentera flugan genom uppströmskast och därefter låta den fridrifta över fiskens ståndplats. CDC & Elk är ett verkligt allroundmönster som går utmärkt att använda till de flesta presentationssätt, det är antagligen också därför som flugan har blivit mycket populär bland flugfiskare över hela världen.

En fridriftande nattslända är ofta ett vinnande koncept vid torrflugefiske efter både harr och öring.

Den tunna kroppen och den platta vingen gör att flugan ligger extremt lågt i vattenytan, vilket stundtals verkar attrahera fisken väldigt mycket.

En vacker sommarharr tagen på A.K. Best dagsländeimitation.

FOAMKLÄCKAREN. Jag glömmmer aldrig ett besök vid norska Glomma för många år sedan. Varje kväll ställde harren upp sig på forsacken och vakade frenetiskt. Med så mycket vakande fisk borde naturligtvis också fisket ha varit bra, men trots ihärdigt kastande och idoga flugbyten i jakt på den rätta imitationen, uteblev ändå fiskelyckan. Först ett par kvällar senare stod det klart att fisken åt kläckande nattsländepuppor.

När nattsländepuppor ska kläckas till vingade sländor lämnar de den trygga bottenmiljön och simmar upp mot vattenytan. Härifrån skiljer sig beteendet beroende på art. Somliga simmar vidare för att finna en sten eller gren att klättra upp på och därefter kläckas ovanför vattnet. Andra arter kläckes fritt i vattenytan, men att kränga sig ur puppskalet ute på vattnet kan både vara krångligt och tidskrävande. Ibland hinner sländan driva många tiotals meter med strömmen innan den gjort sig fri från puppskalet och kan lyfta. Under tiden är den ett enkelt byte för jagande fisk.

För fisken handlar det om att vinna så mycket energi som möjligt med minsta möjliga insats. En kläckande insekt som sitter fast i ytfilmen och inte kan röra sig är därför ett optimalt byte. Under kvällar när fisken ställer upp sig och vakar under en rådande nattsländekläckning är därför »kläckaren« den rätta flugan.

Foamkläckaren är en mycket allmän imitation och bör varieras i både storlek och färg för att bäst matcha de nattsländepuppor som kläckes. Själv binder jag den oftast i storlek 10, 12 och 14. Det kan tyckas märkligt att flugan är försedd med stjärtspröt eftersom

Foamkläckaren är en mycket allmän imitation och bör varieras i både storlek och färg för att bäst matcha de nattsländepuppor som kläckes.

en nattsländepuppa saknar sådana, men tanken är att de utstickande polyfibrerna ska imitera den del av pupphuden som hänger ner under kroppen.

Eftersom jag vill att bakkroppen ska hänga ner under vattenytan under det flytande thoraxpartiet binder jag min kläckare på en särskilt designad krok som kallas »Klinkhamer Extreme« och saluförs av Partridge of Redditch. Flugan har dels ett raphöhshackel, men också ett cdc-hackel, som båda sitter inbundna under det flytande thoraxpartiet. Särskilt cdc-hacklet är extra rörligt och ska imitera insektens sprattlande ben.

Nu har du fyra riktigt bra flugmönster som fungerar i de flesta vatten du kan tänkas besöka under sommarens fiskereser. Materialen som används är lätta att få tag på och du binder enklast flugorna genom att följa beskrivningarna i artikeln. Prova några nya flugmönster i sommar – jag garanterar att du inte blir besviken!

CDC & ELK

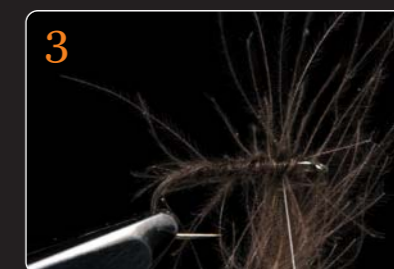
Krok: 12-18 • Tråd: "Powersilk" eller vanlig 8/0 bindtråd • Kropp: CDC, naturgrå • Ving: Elk- eller rådjurshår

Linda några lösa trådvarv runt cdc-fjäders rotända. Dra i fjäderns rotända tills endast fjäderspetsarna sticker ut framför bindtrådsvarven.

Säkra fjädern med några hårt lindade trådvarv både över och under fjäderfibrerna så som bilden visar.

Håll i rotändan och linda fjädern till en tät kropp över tre fjärdedelar av krokskäftet. Fäst fjädern och klipp bort det som blir över.

Dra ihop de utstickande cdc-fibrerna och fixera dem som en ving på kroppens ovasida med hjälp av bindtråden.

Fäst en liten bunt Elk- eller rådjurshår framför kroppen på krokskäftets ovasida. Låt hårspetsarna sticka ut några millimeter bakom krokböjen.

Klipp av hårens rotändor precis bakom krokögat och avsluta med en stark whip-finishknut. Klipp slutligen av de cdc-fibrer som sticker ut för långt bakom hårvingen.

FOAMKLÄCKAREN

Krok: Partridge Klinkhamer Extreme (BNX-15) storlek 10-14 • Tråd: "Powersilk" eller vanlig 8/0 bindtråd
Stjärt: Polygarn, vitt • Ribbing: Fin metallwire, silver • Kropp: Kanindubbing, olive eller beige
Hackel: Brun CDC och brunfärgat raphöhshackel • Vingsäck: 3 mm foam, vit

Fäst en smal tillklippt foamremsa så att den sticker ut cirka 15 millimeter över krokögat. Fäst därefter några strån "polygarnfibrer" som en stjärt.

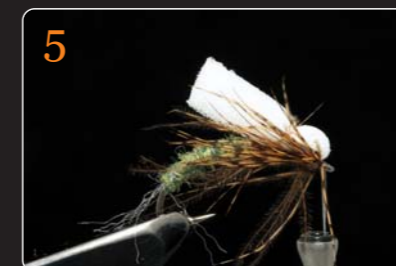
Fäst cdc-fjädern och raphöhshacklet bakom foamremsan. Linda bak bindtråden, fäst ribbingen vid krokböjen och dubba sedan tråden med kaninhår.

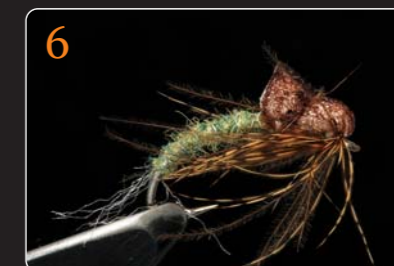
Linda dubbingen till en jämn kropp över cirka två tredjedelar av krokskäftet. Ribba därefter wiren i täta varv motsols över hela kroppen.

Linda de båda fjädrarna vardera 2-3 varv bakåt och fäst dem framför kroppen. Klipp sedan bort hackelfibrerna på flugans ovasida.

Vik foamremsan bakåt över flugans thoraxparti och fäst den strax bakom hacklet. Linda sedan fram tråden med ett halvt varv under thorax, fram till krokögat.

Avsluta flugans bindmoment med en whip-finishknut strax bakom krokögat. Färga foamremsan med brun vattenfast tusch.